

з конфлікту інтересів між нормами виборчого закону й політично доцільністю, якою часто керуються партії; б) політичні партії позбавляться необхідності залучати неофіційні кошти для оплати праці членів комісій і, як результат, приховувати їх у виборчій звітності.

По-четверте, важливим є зменшення кількісного складу комісій. Не лише у країнах Східної Європи, але й у деяких країнах пострадянського простору навіть на великих (більш як 3000 виборців) дільницях кількість членів комісій не перевищує 11–13 осіб. Це дасть можливість державі краще оплачувати роботу членів комісій за рахунок вивільнених коштів, а також переглянути функціональне навантаження на членів виборчків.

І, нарешті, останнє. Найважливішим елементом, від якого залежатиме дієвість усіх перелічених вище, є система контролю. Створення безпечних і комфортних умов для роботи членам виборчих комісій має супроводжуватися нетерпимістю стосовно будь-яких спроб персональних або колективних маніпуляцій у виборчому процесі або фальсифікацій результатів голосування.

Наведений перелік кроків, спрямованих на зменшення масштабів корупційної складової у виборчому процесі в Україні, безумовно, не є вичерпним, проте, на наш погляд, реалізація їх навіть у такому вигляді може привести до позитивних результатів.

*І. О. Поліщук, доктор політичних наук, професор
В. К. Лур'є, студентка міжнародно-правового факультету*

ІНФОРМАЦІЙНИЙ АСПЕКТ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Специфіка збройного протистояння, а також місце і роль військового аргументу в політиці закономірно визначаються рівнем розвитку суспільства та технологій.

Інформаційне суспільство породжує властиві лише йому форми протистояння, і воно не обов'язково має бути збройним чи відкритим. Розвиток інформаційного суспільства формує новий контекст протистояння, в тому числі збройного, України та РФ. В інформаційну епоху військова конкурентоспроможність пов'язана з можливостями обробляти інформацію та інтегрувати її у військові операції, таким чином забезпечуючи їх успішність.

«Гібридна» війна — війна із поєднанням принципово різних типів і способів ведення війни, які скоординовано застосовуються задля досягнення спільних цілей. Типовими компонентами «гібридної» війни є використання:

класичних прийомів ведення війни (із військовослужбовцями в уніформах, військовою технікою та ін.); нерегулярних збройних формувань (повстанців, терористів, партизанів та ін.) і таких типів війни і прийомів, як інформаційна і кібервійна. При цьому країна-агресор залишається публічно непричетною до розв'язаного конфлікту.

Яскравим прикладом «гібридної» війни та застосування під час неї саме інформаційної форми є дії РФ упродовж 2014 р., унаслідок чого було деформовано систему глобальної та регіональної безпеки, а також чинну систему міжнародного права. Майже всі міжнародні гарантії безпеки для України (зокрема, в межах Будапештського меморандуму 1994 р.) виявилися недієздатними в умовах, коли агресором виступив один із гарантів — Російська Федерація. Проти України було застосовано інформаційно-військову методику, яка багато в чому є унікальною зі структурно-функціонального погляду: за формою вона «гібридна», а за змістом — «асиметрична». Найчіткіше характер нового типу війни продемонстрували спочатку анексія РФ навесні 2014 р. території Автономної Республіки Крим, а потім — підтримка місцевих радикальних елементів та повномасштабне вторгнення російських підрозділів до східних областей України. Хоча кожен конкретний елемент цієї «гібридної війни» не новий по суті і використовувався майже в усіх війнах минулого, однак унікальними є узгодженість і взаємозв'язок цих елементів, динамічність та гнучкість їх застосування, а також зростання ваги інформаційного чинника. Причому інформаційний чинник в окремих випадках стає самостійним складником і виявляється не менш важливим, ніж військовий.

Про масштаби інформаційної війни, розгорнуті Росією проти України, найточніше сказав Головнокомандувач об'єднаних Збройних сил НАТО в Європі Ф. Брідлав: «Це найбільш дивовижний інформаційний блицкриг, який ми коли-небудь бачили в історії інформаційних воєн». Інформаційний фронт «гібридної» війни розгортається одразу на кількох напрямках. Передусім: 1) серед населення в зоні конфлікту; 2) серед населення країни, проти якої здійснюється агресія, однак територія якої не охоплена конфліктом; 3) серед громадян країни-агресора і 4) серед міжнародного співтовариства.

Інформаційний складник справді став наскрізною темою «гібридної» війни, хоча він і не виконує самостійну, а лише допоміжну роль, більшою мірою супроводжуючи військову фазу операції. Однак в українському випадку маємо справу не просто з ворожою пропагандою, а з тим, що фахівці-інформаційники слушно характеризують як «війну смислів/сенсаів». Для ретрансляції цих смислів задіяно всю множину каналів донесення інформації. Основним структурним елементом у цій війні стають симулякри —

образи того, чого в реальності не існує. Прикладами таких симулякрів є: «фашисти в Києві», «звірства каральних батальйонів», використання Україною заборонених озброєнь. Відповідно, чи не перше, що зробили різноманітні «ополченці» та «зелені чоловічки» на окупованих територіях, — це відключили українські телеканали і масовано включили російські. Формування єдиного й повністю контрольованого інформаційного простору — очевидна стратегія розгортання інформаційного складника конфлікту з боку агресора.

Таким чином, у нинішній час використання інформаційного аспекту при веденні «гібридної» війни є дуже ефективним засобом задля дестабілізації ситуації та проведення активної кампанії у ході ведення «гібридної» війни, оскільки подолати інформаційну експансію можна лише контрзаходами інформаційного характеру.

О. І. Романюк, доктор політичних наук, доцент

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ВОЄННО-ПОЛІТИЧНИЙ КОНФЛІКТ: ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Провідною проблемою сучасного етапу світового розвитку є подолання російсько-українського воєнно-політичного конфлікту, що містить небезпеку Третьої світової війни [1, с. 299–305]. Пошук шляхів подолання неможливого без аналізу причин його виникнення. Головною причиною конфлікту стала агресія Росії, яку спричинили такі чинники.

По-перше, «імперський синдром». Захоплення Криму та війна на Донбасі стали черговим етапом реалізації амбітних планів російського керівництва з відновлення Російської імперії. Одним з аргументів виправдання агресії є захист етнічних росіян та взагалі російськомовного населення. Претензії щодо порушення прав цих категорій населення висуваються також до країн Балтії та Молдови. Коло російських зазіхань поширилося на території інших держав, включаючи навіть штат США — Аляску.

По-друге, тоталітаризація політичного режиму в Росії після приходу до влади В. Путіна [2]. Тоталітарним режимам іманентно притаманний експансіонізм [3, с. 49], який починається з іредентизму, а потім охоплює й території, які ні етнічно, ні історично ніколи не належали цій державі.

По-третє, побоювання режиму Путіна, що українська «Революція гідності» пошириться на Росію. Можливість «кольорової революції» в Росії